

den form
udligning af denne
ikke tilladt ifølge gældende
lovsret.
Axel Surland
ave, 1. oplag 1997
kt hos Holte Bogtrykkeri
Printet in Denmark 1997

ISBN 87-7747-226-8

Indholdsfortegnelse

Forord	9
I Indledning	11
Kapitel 1. Introduktion	13
II Formueforholdet mellem ægtefæller og registrerede partnere	15
Kapitel 2. Generelt om formueordningen	17
1. Om forholdet til skatteretten	18
2. Registreret partnerskab	20
3. Nationale begrænsninger	21
Kapitel 3. Fælleseje eller særeje	23
1. To former for særeje	23
2. Betydningen af fælleseje eller særeje	24
3. Etablering af fælleseje eller særeje	25
3.1. Særeje ifølge ægtepagt	27
3.2. Særeje ifølge gaveydets bestemmelse	27
3.3. Særeje ifølge testamentarisk bestemmelse	30
3.4. Særeje ved båndlagte kapitaler	30
3.5. Andre bestemmelser om særeje	31
3.6. Aktiver, der træder i stedet for særeje	32
3.7. Indtægter af særeje	33
3.8. Ophør af særeje	34
4. Særlig om ægtepagter	34
4.1. Oprettelse	34
4.2. Tinglysning	35
Kapitel 4. Rådigheden	37
1. Underholdspligt	37
2. Begrænsninger i rådigheden over fælleseje	38
2.1. Fast ejendom	39
2.2. Løsøre	41
3. Særligt om lejemål	42

4. Råden med virkning for den anden ægtefælle	43
4.1. Indkøb til husholdningen	43
4.2. Uanmodet forretningsførelse m.v.	45
4.3. Ekstinktion ved erhvervsløsøre	46
4.4. Øvrige legitimationstilfælde	47

Kapitel 5. Dispositioner mellem ægtefæller 50

1. Formkrav	50
1.1. Overførsler mellem fælleseje - særeje	50
1.2. Gaver	50
1.3. Overskudsreglen	52
2. Udelukkede aftaler	54
3. Almindelige gensidigt bebyrdende aftaler	54
3.1. Aftaler om køb	55
3.2. Arbejdsaftaler	55
3.3. Forskellige selskabs- og samejeaftaler	56
3.3.1. Sameje om virksomhed	57
3.3.2. Særligt sameje - særdeles sameje	59
3.4. Lån	62
4. Erstatningskrav uden for kontraktsforhold	64

Kapitel 6. Forholdet til kreditorerne 65

1. Afgrænsning af ægtefællernes rådighedssfære	67
2. Aktiver, der er overdraget	69
2.1. Ugyldige dispositioner	69
2.2. Omstødelse	69

Kapitel 7. Skifte mellem ægtefæller 75

1. Skiftegrundene	76
2. Boets aktiver og passiver	78
2.1. Personlige genstande og rettigheder	83
3. Den kvantitative fordeling	90
3.1. Skævdelingsregler	91
3.2. Vederlagskrav	92
4. Den kvalitative fordeling	94
4.1. Krydsende udtagelsesret	96
4.2. Lejligheden	98
5. Ægtefællebidrag	99
6. Ændring af aftaler	102

7. Særejets behandling på skifte	105
----------------------------------	-----

III Faste samlivsforhold 109

Kapitel 8. Faste samlivsforhold 111

1. Underholdet	112
2. Overførsler iøvrigt under samlivet	112
3. Aftaler om "formueordning"	113
4. Formuedeling i mangel af aftale	115
5. Forholdet til kreditorerne	118
6. Øvrige problemer	119

IV Børnenes formueretlige stilling 121

Kapitel 9. Børnenes formueretlige stilling 123

1. Hvem er værge?	124
2. Rådigheden på den umyndiges vegne	126
2.1. Aktiver undtaget fra sædvanlig bestyrelse	127
2.2. Om nogle specielle aftaler	130
2.2.1. Gaver	131
2.2.2. Arbejds- og selskabsaftaler	133
3. Anbringelse af midlerne	135
4. Barnets forsørgelse	137

V Arveret 141

Kapitel 10. Legal arv 143

1. Nationale begrænsninger	143
2. Generelt om arveretten	144
3. Livsarvingers arveret	145
4. Slægtens arveret	145
5. Børn født uden for ægteskab	146
6. Adoptivforhold	147
7. Forlodsret	148
8. Ægtefællens arveret og skiftefordele	149
8.1. I konkurrence med førstafdødes livsarvinger	149
8.2. Ægtefællen som enearving	152
9. Arv, der tilfalder staten	154

Kapitel 11. Testamentsarv	156
1. Ugyldighed - nullitet eller anfægtelighed	156
2. Formkrav	157
3. Habilitet	159
4. Utilbørlig påvirkning - vildfarelse - fortolkning	160
5. Indholdsmangler	161
5.1. Ulovligt eller urimeligt formål	161
5.2. Ulovlig delegation	162
5.3. Ulovligt fideikommis	162
6. Testationskompetencen	164
6.1. Den kvantitative kompetence	164
6.2. Den kvalitative kompetence	165
6.3. Udvidelser af testationskompetencen	167
7. Båndlæggelse ved testamente	168

Kapitel 12. Bortfald af arveadkomst, ændring af testamente og aftaler om arv - herunder forskud på arv	174
1. Fradømmelse af arveret	174
2. Separation, skilsmisse m.v.	175
3. Tilbagekaldelse og ændring af testamente	176
4. Bortfald af testamente	177
5. Aftaler om arv	178
5.1. Uigenkaldelige testamente	178
5.2. Overdragelse af arv	179
5.3. Afkald på arv	179
5.3.1. Afkald på forventet arv	179
5.3.2. Afkald på falden arv	181
5.4. Arveforskud	182

Kapitel 13. Dødsgaver	185
1. Dødslejgaver	185
2. Dødsfaregaver	186
3. Dødsgaver	187
3.1. Livsgaver ctr. dødsgaver	187
3.2. Dødsgaver ctr. gensidigt bebyrdende aftaler	189

VI Dødsboskifte	193
------------------------	-----

Kapitel 14. Oversigt over skifteformer og dødsbøbeskatning - Indledning til skifte	195
1. Foreløbige virkninger og foranstaltninger	197
2. Forholdet til efterlevende ægtefælles formue	198
3. Om skattemæssige forhold	198
4. Nationale begrænsninger	200

Kapitel 15. Afslutning uden egentligt skifte	202
1. Boudlæg	202
2. Udlæg til en efterlevende ægtefælle	203
3. Forenklet privat skifte med ægtefællen som enearving	204
4. Øvrige summariske boer	205

Kapitel 16. Boer der skiftes	206
1. Skifte ved bobestyrer	207
1.1. Valget af bobestyrer	207
1.2. Behandlingen af boet	208
1.3. Insolvente boer	211
1.4. Realisation af aktiverne	213
2. Privat skifte	214
2.1. Forenklet privat skifte	218
3. Proklama	219
4. Frigørelse fra hæftelse - omgørelse og genoptagelse	222

Kapitel 17. Boopgørelsen	225
1. Om boopgørelsen	226
1.1. Ved bobestyrerskifte	226
1.2. Ved privat skifte	226
2. Aktiverne	227
3. Passiverne	229
4. Særlig om beløb, der kommer til udbetaling i anledning af dødsfaldet	230
4.1. Særligt om livsforsikring	230
4.2. Pensionsopsparing m.m.	233

Kapitel 18. Arveudlæg - afslutning af boet	234
---	-----

Kapitel 19. Boafgift og retsafgift	237
1. Boafgift	237
1.1. Den almindelige boafgift	237

1.3. Fritagelse for afgift	239
1.4. De afgiftspligtige erhvervelser	239
1.5. Den afgiftspligtige værdi - beregning af afgiften	241
1.6. Særligt om afgift ved arveafkald	242
1.7. Hæftelse for afgiften	242
2. Retsafgift	243
VII Uskiftet bo	245
Kapitel 20. Uskiftet bo	247
1. Betingelser for uskiftet bo	248
2. Virkning - råden	249
3. Ophør	251
4. Vederlagskrav - omstødelse af gaver	254
5. Skifte af det uskiftede bo	255
5.1. Førstafdøde afgang ved døden før 1. april 1964	256
5.2. Førstafdøde afgang ved døden efter 1. april 1964	256
5.3. Successivt skifte	257
Fortegnelse over anvendte forkortelser	259
Litteraturliste	261
Lovregister	265
Domsregister	276
Sagregister	282

Forord

Formålet med denne 4. udgave af bogen er, ligesom med de tidligere udgaver, at tilvejebringe en lærebog til brug for erhvervsretsundervisningen i familie- og arveret på revisorkandidatstudiet. Udvælgelsen af de emner, der er medtaget, er sket ud fra dette formål, ligesom behandlingsdybden af de forskellige emner er varieret ud fra samme. En sådan udvælgelse kunne givetvis have været foretaget på andre måder. Jeg håber, at den jeg har foretaget, vil forekomme brugbar.

Jeg har forsynet bogen med ret omfattende henvisninger til relevant litteratur, særlig til de større samlede fremstillinger, ligesom jeg har henvist til en del domspraksis, for derved at lette arbejdet for den, der har behov for yderligere informationer. Bogen er tillige forsynet med sag-, doms- og lovregister, idet jeg håber, at arbejdet med den derved lettes.

Kort tid efter udgivelsen af sidste udgave blev dødsboskifteloven og dødsboskatteloven vedtaget, ligesom der i den anledning blev foretaget forskellige øvrige ændringer. Det er baggrunden for, at det så relativt hurtigt har været nødvendigt at udsende denne nye udgave.

Af hensyn til færdiggørelse af manuskriptet er der ikke medtaget materiale, der er fremkommet efter udgangen af juni 1997.

Jeg takker mange gange overassistent Kirsten Damkilde, der har tilrettelagt og renskrevet manuskriptet samt bistået med bogens registre med udenholdhed under stort tidspres.

Juridisk Institut, Handelshøjskolen i København, den 21. juli 1997

Hans Viggo Godsk Pedersen